



Permacultuur Centrum Haarlem

JAARVERSLAG 2019



Tuinadres: Korte Verspronckstraat 7-9, 2023 BS Haarlem
Postadres: Badhuisstraat 30 zwart, 2012 CP Haarlem
Website: www.permacultuurcentrumhaarlem.nl
Email: info@permacultuurcentrumhaarlem.nl
Telefoonnummer: 0235-31 85 70

Inhoud

1	Voorwoord van het bestuur	3
2.	Aanbod	
2.1	Cursussen	4
2.2	Workshops	4
2.3	Lezingen	4
2.4	Perma-thema-dagen	5
3	Praktijk	
3.1	De kassen en het terrein	5
3.2	De directe omgeving	6
3.3	Moestuin	6
3.4	Kruidentuin	6
3.5	Voedselbos	7
4.	PR	
4.1	Website	8
4.2	Facebook	8
4.3	Bewust Haarlem	8
4.4	Flyers	8
4.4	Wekelijkse nieuwsbrieven	8
4.6	Maandelijkse nieuwsbrieven	8
4.7	Vermeldingen op diverse website en kranten	8
5	Organisatie	
5.1	Algemene gegevens	9
5.2	Statuten & kringen	9
5.2	Bestuur	9
5.3	Externe adviseurs	9
5.4	Deelnemers	10
5.5	Overlegstructuur	10
6	Beleidsplan 2020	
6.1	ANBI-status	10
6.2	Aanbod	10
6.3	Praktijk	10
6.4	Overlegstructuur	10
7.	Jaarrekening	11

1 Voorwoord van het bestuur

Dit jaar hebben we weer met veel vreugde gewerkt aan de tuin en community van PermacultuurCentrum Haarlem. We zijn een stadslandbouwproject geheel gerund door vrijwilligers. Iedereen kan gratis deelnemer worden van onze tuin en deelnemers kunnen zelf bepalen hoe en wanneer ze komen helpen. De oogst van de tuin delen we met elkaar. Ook bieden we educatie aan op het gebied van permacultuur in de vorm van lezingen, cursussen en workshops.

2019 is het eerste jaar waarin we als stichting in aanmerking willen komen voor een ANBI status. Daarom hebben we het jaarverslag op een officiëlere manier gestructureerd. Hieronder geven we ook een kleine samenvatting van wat we in de jaren 2015 - 2018 hebben gerealiseerd. De volledige jaarverslagen van 2015 - 2018 zijn te vinden op onze website, daarin zijn bijvoorbeeld een plattegrond van het terrein en vele foto's opgenomen.

In 2015 zijn we begonnen met het creëren van een permacultuurtuin op de Korte Verspronckweg 7-9 in Haarlem. We hebben Stichting PermacultuurCentrum Haarlem opgericht en met de gemeente een gebruiksovereenkomst gesloten om de grond te kunnen beheren. We mogen van de gemeente de grond kosteloos gebruiken, we bewijzen immers de stad een dienst door de ecologische en sociale structuur in het gebied te verbeteren. Er was al een grote kas aanwezig op het terrein, wat voor ons centrum zeer handig is. In 2015 hebben we een eenmalige subsidie van 3000 euro ontvangen van Platform Haarlem Groener om onze stichting en tuin te kunnen starten. In de jaren daarna hebben we onze eigen inkomsten verzorgd door het aanbieden van cursussen en workshops op het gebied van permacultuur.

In 2016 hebben we op de tuin het eerste voedselbos van Haarlem gepland, in samenwerking met een groep asielzoekers uit de Koepel AZC. Voor het plantgoed hebben we een subsidie ontvangen van de gemeente Haarlem. Ook hebben we andere structurele wijzigingen op het terrein aangebracht zoals het aanleggen van een kruidentuin en het graven van waterstructuren. De verschillende kringen (voedselbos, moestuin en kruidentuin) hebben hard gewerkt om de tuin te laten opbloeien. In 2017 en 2018 hebben we ons centrum verder uitgebouwd door meer beplanting op de tuin aan te brengen en meer verschillende activiteiten aan te bieden. Iedere eerste zaterdag van de maand organiseren we een community-dag (in 2019 omgedoopt tot perma-thema-dag) waar we met alle deelnemers een leuke activiteit ondernemen, samen lunchen en kennis uitwisselen.

We zijn blij en trots dat we inmiddels zijn uitgegroeid tot een centrum zijn met 191 deelnemers, een prachtige eetbare tuin en een uitgebreid cursusaanbod. In dit verslag lees je wat we in 2019 hebben ondernomen en wat ons beleidsplan voor 2020 is. We hopen dat we voor het jaar 2019 en 2020 in aanmerking komen voor een ANBI status. Dit geeft ons de mogelijkheid om extra fondsen aan te vragen, vrijwilligers die aan het her-integreren zijn een plek te bieden en te zorgen dat onze deelnemers onkosten als gift kunnen aftrekken van hun belastingaangifte.

We hopen dat jullie met veel plezier ons jaarverslag van 2019 lezen en onze plannen voor 2020 bekijken!

Het bestuur van PermacultuurCentrum Haarlem,
Tosca Peschier, Marie-Jose Campfens & Bep Barreveld.

2 Aanbod

2.1 Cursussen

- **Basiscursus Permacultuur**

Er zijn 2 basiscursussen Permacultuur georganiseerd door de stichting en uitgevoerd door Iris Veltman. Een in het voorjaar en een in het najaar. De cursussen bestonden ieder uit 6 lessen van 5 uur, waarbij de geleerde theorie in de praktijk werd gebracht op het eigen terrein van het centrum en in eigen tuin. De cursus werd gegeven door Iris Veltman, milieukundige en permacultuurdocent met diverse nationale en internationale diploma's. Naast het geven van cursussen heeft zij haar eigen ontwerp bureau Iris 'garden ecology.

Totaal aantal deelnemers: 25

- **Basiscursus Voedselbos**

Er zijn 2 basiscursussen Voedselbos gegeven door Jelle Fekkes, landschapsarchitect en voedselbosontwerper, in samenwerking met Wouter van Eck. Tijdens deze 3-daagse cursussen werd het theoretische deel van voedselbossen op ons centrum uiteen gezet. Daarna bezocht men diverse voedselbossen in het land t.w. Houtrak, Kreilerwoud en Ketelbroek.

Totaal aantal deelnemers: 40

2.2 Workshops

- **Workshops Kruidentoeepassing**

Er zijn 5 workshops georganiseerd in samenwerking met Valerie den Ouden, herborist en eigenaar van Arbol Kruid & Kracht. Van deze 5 workshops kon er 1, ook na wijziging van de datum, geen doorgang vinden, omdat het minimum aantal deelnemers van 5 niet werd gehaald.

Totaal aantal deelnemers 35

- **Workshop Bodemonderzoek**

Aan de hand van door deelnemers zelf meegenomen bodemonsters hielden Sophie Pijnakker en Rob Moolenaar, meewerkende vrijwilligers van het centrum, een workshop over bodemonderzoek. Aan de hand van de bodemonsters onderzocht men de kleur, structuur, geur, vochtgehalte en vruchtbaarheid van de meegenomen monsters.

Aantal deelnemers 8

- **Workshop Wildpluk wandeling**

In het voorjaar komen veel jonge planten op, waarvan er vele ook eetbaar zijn. Tijdens deze workshop van Corina Busman, meewerkend vrijwilliger, werd er over het eigen terrein een wandeling gehouden, waarbij geoogst werd van het jonge groen en deze daarna gezamenlijk verwerkt werd tot sla en soep.

Aantal deelnemers 8

- **Workshop Snoeien en winterstekken**

Het najaar is een goed seizoen om te grote struiken op het terrein wat in te korten om grotere oogst te verkrijgen. En van het gesnoeide hout kunnen dan gelijk winterstekken worden gemaakt. Marie-José Campfens, meewerkende vrijwilliger en kringleider voedselbos, legde uit hoe je dat doet.

Aantal deelnemers 9

2.3 Lezingen

- **Voedselbossen: de Houtrak als inspiratie**

Deze lezing werd door Jelle Fekkes, landschapsarchitect en voedselbosontwerper, gegeven. Tijdens de lezing werd uiteenzet hoe diverse onderdelen van het voedselbos Houtrak ontwerpers kan inspireren bij het maken van eigen voedselbosontwerpen.

- **Landbouw in perspectief met de klimaatverandering**

Tijdens deze lezing zette Tosca Peschier uiteen wat de gevolgen van het huidige voedsel- en landbouwsysteem zijn o.a. voor de natuur en hoe we moeten overgaan naar natuurinclusieve vormen van landbouw (ook wel agro-ecologie genoemd).

2.4 Perma-thema-dagen

Op iedere eerste zaterdag van de maand komen we samen op het centrum om diverse activiteiten te doen. Op deze dagen kunnen nieuwe mensen onaangekondigd het centrum bezoeken en krijgen ze een rondleiding, koffie, thee en soep. Soms is er een lezing of een workshop (zie hierboven bij 'lezing' en 'workshop'), soms wordt er met elkaar intensief geholpen bij klussen, die er gedaan moeten worden. Denk daarbij aan moestuin: bedden winterklaar maken, onkruid wieden, voedselbos: paden vrijmaken, kruidentuin: stenen lichten. Hieronder hebben we ter voorbeeld enkele van deze perma-thema-dagen uitgelicht.

- **What's in a name?**
Tijdens de nieuwjaarsborrel van 2019 zijn we begonnen met een nieuwe naam te vinden voor de maandelijkse middagen via een stemming, de What's-In-a-name?-stemming. Daar is uitgekomen: 'Perma-thema-dag', waarbij het thema per maand verschilt.
- **Nieuwe seizoenplannen**
Aan het begin van het jaar hadden we de deelnemers gevraagd mee te denken over de invulling van het nieuwe groeiseizoen, naar hun wensen en suggesties ten aanzien van moestuin, kruidentuin en voedselbos.
- **Oogst dag**
In juli, toen alle bessen rijp aan waren, hebben we gezamenlijk de bessen geoogst en heeft een vrijwilliger voorgedaan om daarvan jam te maken.
- **Samenspraak dag**
In december zijn alle deelnemers gevraagd om met het bestuur mee te denken, suggesties aan te dragen die we het komende jaar kunnen meenemen in onze plannen. Dit was een overweldigend succes. Een deel van de suggesties nemen we op in het beleidsplan voor 2020, een ander deel houden we aan voor latere jaren.

Aantal deelnemers op de perma-thema-dagen (gemiddeld per keer): 9

3 Praktijk

3.1 De kassen en het terrein

Het centrum is gevestigd in de kassen van de voormalige Lieve de Keyschool (LBO-niveau met een afdeling Groenvoorziening). Deze kassen en het terrein erom heen mogen wij gebruiken van de gemeente op basis van een gebruiksovereenkomst. Het onderhoud van de kassen bestaat voornamelijk uit het jaarlijkse legen van de goten. Daarnaast wordt de trap en entree zijn geregeld opgeruimd en gezellig gemaakt met bloemen. Er is dit jaar een wachtbankje gemaakt van gestapelde stoeptegels. En er kwam een groot houten bord bij de entree, gemaakt door een van de vrijwilligers, waardoor het centrum beter te vinden is. En het ziet er fraai uit.

Het centrum heeft afgelopen jaar boeken (ca. 50 stuks) over permacultuur en aanverwante onderwerpen gratis gekregen van onze externe adviseur, Truus Boerma. Deze kunnen we inzetten als bibliotheek. Er is dit jaar een lijst opgesteld van alle titels. Komend jaar kunnen we deze inzetten als bibliotheek na de herinrichting van de kas. (zie beleid 2020)

Er wordt, als het weer het toelaat, buiten voor de kas of in het voedselbos cursuslessen gegeven, buiten vergaderd en samen gegeten. Het terrein om de kassen is altijd vrij toegankelijk voor iedereen. Een voordeel is dat mensen zo kunnen meegenieten van onze tuin. Een nadeel is dat we door deze vrije toegang onze permacultuurregels niet goed kunnen handhaven. Mensen lopen nl. ook buiten de paden over het terrein, waardoor de bodem verdicht wat het bodemleven ernstig verstoort. Daarnaast laten mensen uit de buurt hun hond uit op het terrein. En er wordt geregeld groen afval gestort.

2. De directe omgeving

In de directe omgeving van het centrum zijn gevestigd:

- het kinderdagverblijf De Wonderberk
- de Vrije school De Lindeboom
- de internationale lagere school 21st Century Global School
- een sportcentrum Smile Sport

Het terrein wordt bijna dagelijks door de kinderen van de scholen en uit de omgeving bezocht. Met of zonder begeleiding, tijdens en na schooltijd. Zoals hierboven al vermeld heeft dit consequenties voor het niet ten volle kunnen handhaven van een van de belangrijkste permacultuurregels t.w. de bodem zo min mogelijk betreden c.q. verstoren.

Daarnaast ondervinden kleinere kinderen soms last van grote berenklauwen, bramenstruiken en brandnetels. Door het tekort aan handen was dit niet goed te beteugelen. Dit jaar heeft gelukkig een van de ouders van de school aangeboden om gezamenlijk met andere ouders de paden vrij te houden, zodat de begeleide rondwandelingetjes over het terrein ongestoord kunnen worden uitgevoerd.

Omdat een deel van het voedselbos langs de weg ligt, hebben parkeerders voor de scholen en sportschool last van grote berenklauwen, overhangende bramen en brandnetels. Deze hebben we met onze vrijwilliger het afgelopen jaar dan ook uitgestoken (zie voedselbos).

De 21st Century Global School heeft een gedeelte van de moestuin in haar beheer om hun leerlingen de kans tot ervarend leren te bieden. Er was hiervoor afgelopen jaar weinig tijd in het lesprogramma. Ze willen het wel graag nog een jaar proberen en hebben de intentie uitgesproken dat er in 2020 meer tijd voor de moestuin komt.

3.3 Moestuin

Naast ons vaste teeltplan voor de moestuin doen we ieder jaar nieuwe experimenten. Dit jaar hebben we nieuwe, minder bekende groenten geplant als experiment waaronder ook enkele nieuwe vaste groenteplanten zoals zeekool en Nine star Broccoli. De laatste is goed aangeslagen, maar de zeekool heeft het moeilijk gehad door slakkenvraat.

Er waren eerder zaden gewonnen van palmkool, ananaskers en tomaten. Een aantal stekken daarvan zijn goed gelukt en met succes uitgezet.

In één van de achterste veldjes zijn boontjes van de eetbare witte lupine uitgezet om te consumeren, maar ook om de grond te verbeteren (vlinderbloemige stikstofbinder en groenbemester). De lupines zijn vrijwel alle opgekomen en kwamen ook tot bloei. Daarna zijn er geen boontjes ontwikkeld vanwege flinke vraat.

Nieuw en succesvol waren de kapucijners, de stokdroogbonen en de fenegriek. De laatste heeft het niet gered.

3.4 Kruidentuin

Hieronder een overzicht van de doelstelling voor 2019 en het resultaat daarvan.

- **Voorbeeldfunctie kruidentuin**

De kruidentuin dient als voorbeeld voor bezoekers. De kruidenkring heeft getracht de tuin zo goed mogelijk te onderhouden om aan deze functie te kunnen voldoen. Dit werd helaas steeds moeilijker door de explosieve groei van kweekgras.

Er is toen advies ingewonnen bij Iris Veltman daarover. Dit resulteerde erin, dat er een nieuw ontwerp voor de kruidentuin is gemaakt. Dit ontwerp is gedeeltelijk gerealiseerd als zijnde projecttuin in het kader van de Basiscursus Permacultuur. En de tegels van de paden zijn vervangen door houtsnippers, waardoor meer natuurlijke, golvende paden konden worden aangelegd.

- **Dienstbaarheid kruidentuin aan workshops**

Er is overleg geweest tussen herborist Valerie den Ouden en de kruidenkring. Dit overleg heeft geresulteerd in 5 kruidenworkshops.

- **Toepassing kruiden in voeding.**

De kruidenkring heeft pogingen gedaan om een voedselkundige aan te trekken, die het belang van kruiden in de voeding onder de aandacht brengt. De gedachte daarbij was in eerste instantie om een lezing te geven. Helaas is dat in dit jaar niet gelukt.

- **Kweken in kas**

Het opkweken in de kas lukt mits er constant water wordt gegeven. Door de warmte drogen de plantjes te snel uit en er is niet iedere dag iemand in de kas aanwezig om hiervoor te zorgen. Daarom heeft het planten van al opgekweekte planten sinds dit najaar de voorkeur. De kans, dat de planten aanslaan is dan veel groter.

3.5 Voedselbos

- **Grote berenklaauwen bestrijden**

Ook dit voorjaar zijn we druk geweest met het bestrijden van de grote berenklaauwen. Het was goed om te merken, dat het aantal uitlopende zaden afneemt.

- **Het bramenveld braamvrij maken**

- Dit gedeelte was zomers ontoegankelijk door de enorme bramenstruiken die daar groeiden. Hierdoor werd dit gedeelte nauwelijks gebruikt voor aanplant van struiken. Vanaf november 2018 werden de bramen in het zuidwestelijke deel van het terrein uitgestoken. Begin 2019 zijn we daarmee doorgegaan

- **Verplanten van hagen en struiken**

- Voordat de struiken werden verplant, hebben we ze eerst nog van een aluminium plaatje met plantnummer voorzien. Daarna hebben we hagen en struiken verplanten naar hun nieuwe bestemming.

- **Sanatorium**

Een gedeelte van het bramenveld werd ingericht voor planten, die meer zorg nodig hadden en waar ze bij elkaar staan, waardoor het onderhoud beter uitvoerbaar zou zijn. Dit bleek niet goed te werken. Er was naast het berenklaauwen steken te weinig tijd om hier onderhoud te plegen.

- **Houtsnippers**

Met een gehuurde aanhanger hebben we houtsnippers gehaald bij Mens in Heemstede. De houtsnippers vervolgens rond de verplante struiken gelegd om in een versneld tempo een bosachtige grond te krijgen. Dit werkte erg goed. Er hadden nog niet eerder een dergelijk grote oogst aan bessen gehad.

- **Plattegrond**

Na het verplanten moest de plattegrond worden aangepast. Daarvoor werden eerst de maten op schaal op een basistekening gezet en vervolgens de planten erop getekend en werd de plattegrond visueel wat aantrekkelijker gemaakt.

- **Noordzijde bramenvrij maken i.v.m. parkeren**

Afgelopen zomer werden de bramenstruiken zo groot, dat ze over de weg groeide, wat veel hinder veroorzaakte bij het parkeren voor de kinderopvang, de Vrije School, sportcentrum Smile Sport. We zijn begonnen met het uitsteken van de bramenstruiken op dit gedeelte.

4. PR

4.1 Website

Onze website werd beheerd door Jelle Fekkes, onze voormalig secretaris, en stond op zijn servers. Dit jaar wilden we graag een nieuwe website laten ontwikkelen die we zelf als stichting kunnen beheren. Daarom hebben we Doets Design opdracht gegeven een nieuwe, moderne website te ontwikkelen in Word Press format. Door dit format is het voor onze bestuursleden eenvoudig om aanpassingen op de website aan te brengen, zoals cursussen, workshops e.d. Daarnaast kan men zich via de website aanmelden voor cursussen en nieuwsbrieven. Na wat kinderziektes werkt de website prima; het is een goede investering.

4.2 Facebook

Het medium facebook wordt dit jaar minder intensief ingezet bij de verspreiding van onze activiteiten. Dit heeft voornamelijk te maken met het gebrek aan menskracht om dit medium effectief bij te houden.

Aantal volgers aan het eind van dit jaar

716

4.3 Bewust Haarlem

Op het platform Bewust Haarlem werd het aanbod en cursussen en workshops vermeld. We hebben een account met jaarlijkse en aantal gratis agenda-items en kochten daarnaast een aantal items bij. Vooral bij de kruidenworkshops heeft dat tot meer deelnemers geleid. Een van die deelnemers heeft daarna zelfs de Basiscursus Permacultuur gevolgd. De workshops zijn een eerste kennismaking met het centrum en haar vrijwilligers. Het kan mensen over de drempel helpen bij het aanmelden voor een cursus.

4.4 Flyers

Er zijn 2 flyers gemaakt, waar alle komende cursussen, lezingen en workshops op vermeld stonden. De flyers werden voornamelijk aan bezoekers van perma-thema-dagen meegegeven.

4.5 Wekelijkse nieuwsbrief

In deze wekelijkse mail stellen we meewerkende vrijwilligers op de hoogte van het werk, dat de afgelopen week is gedaan, wat de plannen zijn komende week en wanneer er iemand op het centrum is.

Aantal ontvangers aan het eind van dit jaar 83

4.6 Maandelijks nieuwsbrief - Perma-thema-dag

Via de maandelijks mail stellen wij geïnteresseerden op de hoogte van onze activiteiten op iedere 1^e zaterdag van de maand of roepen wij op om met ons mee te denken of te doen. Deze dagen hebben iedere keer een andere inhoud. Het thema van die dag wordt zichtbaar in de titel bv. Perma-doe- dag of Perma-studie-dag.

Toename aantal ontvangers dit jaar van 96 naar 180 = + 84

4.7 Vermeldingen op diverse websites en via de krant

Onze vermeldingen op diverse website hebben we gecontroleerd en zo nodig aangepast aan de nieuwe gegevens. Een paar aankondigingen hebben we geplaatst in rubriek Kort weg van Haarlem Dagblad. Dit heeft geen resultaat opgeleverd.

5 Organisatie

5.1 Algemene gegevens

Naam van de stichting	Stichting PermacultuurCentrum Haarlem
Bezoekadres	Korte Verspronckstraat 7-9, 2023 BS Haarlem
Postadres	Badhuisstraat 30 zwart, 2012 CP Haarlem
Telefoon	0235-318570
Website	www.permacultuurcentrumhaarlem.nl
Emailadres	info@permacultuurcentrumhaarlem.nl
Facebook	www.facebook.com/PermacultuurcentrumHaarlem/
KvK-nummer	64 45 94 54
RSIN-nummer	85 56 75 354
Banknummer	NL 85 TRIO 039 10 64 096
ANBI status	in aanvraag

5.2 Statuten & kringen

De doelstelling van Stichting PermacultuurCentrum Haarlem luidt als volgt:

- a. Mensen in de regio kennis te laten maken met het gedachtegoed van permacultuur, gebaseerd op het denken en handelen vanuit de drie ethische principes 'zorg voor de aarde', 'zorg voor de mens' en 'eerlijk delen'. Dit als basis voor een duurzame interculturele samenleving waarin:
 - leven, -samenleven, werken, samenwerken en ontwikkelen (leren) onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn
 - sprake is van een volledige gelijkwaardigheid tussen alle levensvormen en krachten
 - integraal denken en handelen verankerd en geborgd zijn
- b. De realisatie van een gemeenschappelijke permacultuurtuin ten behoeve van:
 - a. het bieden van gelegenheid om praktijkervaring op te doen met permacultuur
 - b. het bieden van gelegenheid voor het uitvoeren van onderzoeken en experimenten volgens de principes van permacultuur ten behoeve van het vergroten van de gezamenlijke kennis.
- c. Het verspreiden van kennis over permacultuur door het verzorgen van activiteiten voor volwassenen, jongeren en kinderen.

Stichting PermacultuurCentrum Haarlem is een sociocratische stichting. Dit houdt in dat we besluiten nemen op basis van consent. Het consentbeginsel is de wijze van besluitvorming waarbij de argumentering van een te nemen besluit centraal staat, wat tot uiting komt in het feit dat geen van de aanwezige personen overwegend en beargumenteerd bezwaar heeft tegen het nemen van dat besluit.

De stichting is georganiseerd door middel van kringen die ieder hun eigen taken, doelstellingen en mandaat hebben. Momenteel heeft de stichting de volgende kringen: topkring (bestuur), voedselboskring (o.l.v. Marie-Jose Campfens), moestuinkring (o.l.v. Bep Barreveld) en de kruidenkring (o.l.v. Rob Molenaar).

5.3 Bestuur

In het jaar 2019 zijn er geen wisselingen geweest in de bestuurssamenstelling. De zittingstermijn van bestuursleden is onbepaald. De bestuursleden ontvangen alleen onkostenvergoeding en geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Zij zijn alleen gezamenlijk bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten.

Voorzitter	Mevrouw T.F. Peschier
Secretaris	Mevrouw E. Barreveld
Penningmeester	Mevrouw M.J.L. Campfens

5.4 Externe adviseurs

Ons centrum heeft 3 externe adviseurs die ons bijstaan vanuit hun specifieke kennis en expertise.

Truus Boerma: voormalig voorzitter Platform Haarlem Groener. Weet alles van stadslandbouwprojecten in Haarlem en heeft een goed netwerk in bestuurlijke en politieke kringen. Heeft ons dit jaar meer dan 50 boeken over permacultuur en aanverwante onderwerpen cadeau gedaan.

Iris Veltman: milieukundige en permacultuurdocent en mede-oprichter PermacultuurCentrum Haarlem. Iris heeft ons dit jaar van advies voorzien in de kruidentuin en een schets gemaakt voor de herinrichting van de kas die we begin 2020 willen uitvoeren.

Jelle Fekkes: landschapsarchitect, voedselbosontwerper en mede-oprichter van PermacultuurCentrum Haarlem.

5.5 Deelnemers

PermacultuurCentrum Haarlem telde aan het einde van dit jaar 191 deelnemers, inclusief bestuur en externe adviseurs. Onze deelnemers zijn mensen die zich tussen 2015 en 2019 bij ons hebben aangemeld en die onze maandelijkse nieuwsbrief ontvangen. Zij zijn dus bij het centrum betrokken en blijven op de hoogte van wat we doen.

Het aantal deelnemers dat actief meewerkt op de tuin schommelt per jaar. Sommige mensen komen een tijdje helpen, maar vertrekken vervolgens weer. De reden van vertrek is niet altijd duidelijk. Soms om gezondheidsredenen, soms om tijdsgebrek. Er zijn ook mensen die door de jaren heen af en toe komen.

Afgelopen jaar waren er naast de 4 topkring- en kernkringleden gemiddeld 7 vrijwilligers regelmatig op het centrum actief.

Schatting van totaal aantal uren	1250
----------------------------------	------

5.6 Overlegstructuur

Het bestuur, de topkring, heeft maandelijks overleg, hetzij fysiek, hetzij telefonisch. In dit overleg hebben de moestuin en voedselboskringleiders een plaats, doordat de kringleiders daarvan tevens bestuursleden zijn. Voor de kruidenkring geldt dit niet. Dit werd afgelopen jaar als een gemis ervaren, omdat informatie niet goed wordt doorgespeeld naar deze kring en facetten van het centrum onderbelicht blijven. In 2020 willen we dus ook de kringleider van de kruidentuin tot algemeen bestuurslid maken.

6. Beleidsplan 2020

6.1. ANBI-status

In 2020 willen we de statuten conform de eisen en voorwaarden van een ANBI-status door een notaris laten wijzigen. We zullen hiervoor onze reserve moeten aanspreken. En de jaarverslagen gaan we zo snel mogelijk op de website plaatsen, zodat we aan de voorwaarden voor een ANBI status voldoen.

Vervolgens willen wij - al dan niet met subsidie - de volgende plannen gaan uitvoeren:

- Herinrichting van onze kweekkas tot een aantrekkelijke verblijfsplek met voorbeeldopstelling van permacultuur toepassingen in de (stads)tuin. Daarbij willen we vooral mannen uitnodigen om te komen helpen, omdat de balans tussen man - vrouw onevenwichtig is op dit moment.
- Ons centrum aanmelden als project voor herintegratie op de arbeidsmarkt, omdat werken in het groen genezend werkt en omdat een helpend handje altijd welkom is en om permacultuur verder uit te dragen.
- Het aantrekken van meer jongeren om de vergrijzing van het centrum te stoppen. De meeste actieve vrijwilligers zijn gepensioneerd. Daarom willen we ervaringsplekken op het centrum creëren voor jonge mensen, die zich willen oriënteren op werk in de duurzaamheidssector. De ervaringsplekken worden geleid door professionals en we bieden dit aan voor een kleine vergoeding.
- Het terrein mogen wij op basis van een gebruiksovereenkomst met de gemeente gebruiken. De gemeente heeft een ontwikkelvisie voor dit deel van de stad gemaakt, waarbij ons terrein voor bebouwing bestemd is maar onze tuin wel behouden blijft. Het zou echter kunnen dat projectontwikkelaars toch op de tuin willen bouwen. Om de huidige natuurwaarde van het terrein te kunnen vaststellen en de gemeente te sterken in hun voornemen de tuin te behouden, willen wij de ecologische waarden laten onderzoeken. Voor het onderzoek zoeken we contact met studenten van een ecologische opleiding, die voor hun onderzoek een kleine (gesubsidieerde?) vergoeding ontvangen.
- Door het aanvragen van subsidies willen we onze activiteiten uitbreiden zonder onze kleine reserves te hoeven aanspreken. Mochten we in de komende 5 jaar toch moeten verhuizen naar een andere plek, dan hebben we hopelijk voldoende reserve in kas.

6.2. Aanbod

Komend voorjaar staat een basiscursus Permacultuur en Voedselbossen gepland. Daarnaast worden eigen vrijwilligers uitgenodigd om een cursus of workshop te geven, hetzij als oefening, hetzij als betaalde docent.

In dit verband zoeken we naar een voedseldeskundige om de relatie tussen goed voedsel en gezondheid onder de aandacht te brengen.

6.3. Praktijk

Het werken in kringen maakt dat vrijwilligers geen ervaring opdoen bij de andere kringen. Om de kringen meer met elkaar te integreren gaan we werken met een bord, waarop alle werkzaamheden op het terrein en centrum vermeld worden. Er wordt aangegeven wat de hoogste prioriteit heeft, die per periode wisselt zonder een vooropgesteld plan. Bovendien kunnen vrijwilligers zelf ook werkzaamheden noteren, waarvan zij vinden dat die gedaan moeten worden. We hopen hiermee de saamhorigheid en betrokkenheid te vergroten.

Dit jaar gaan we in juni en december een perma-samenspraak-dag houden, gelijk aan die van december 2019 om vrijwilligers te laten meedenken en te betrekken bij het reilen en zeilen op het centrum.

6.4 Overlegstructuur

We nodigen de kringleider van de kruidentuin met ingang van 1-1-2020 uit om als toegevoegd bestuurslid bij de bestuursvergaderingen aanwezig te zijn.

7 Jaarrekening per 31-12-2019

Baten	2019	2018	2017
Subsidies	€ -	€ -	€ -
Workshops	€ 930	€ 115	€ 180
Cursussen	€ 5.475	€ 1.307	€ 648
Donaties	€ -	€ 28	€ 150
Totaal baten	€ 6.405	€ 1.450	€ 978
Lasten	2019	2018	2017
Uitbesteed werk	€ 4.357	€ 1.189	€ 875
Inkoopkosten	€ 363	€ 160	€ 627
Personeel / vrijwilligerskosten	€ -	€ -	€ -
Afschrijvingen	€ -	€ -	€ -
Algemene kosten	€ 394	€ 317	€ 375
Inventariskosten	€ 94	€ 65	€ 104
Reclamekosten	€ 894	€ 4	€ 118
Diversen	€ -	€ -	€ -
€ 6.101,57			
Toevoeging aan reserves	€ 303	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -285	€ -1.122
Totaal lasten	€ 6.405	€ 1.450	€ 978
Activa	2019	2018	2017
Banksaldo	€ 1.606	€ 1.303	€ 1.588
Inventaris	€ -	€ -	€ -

<hr/> <i>Totaal activa</i>	€ 1.606	€ 1.303	€ 1.588
Passiva			
<hr/> Schulden	€ -	€ -	€ -
Algemene reserves	€ 1.606	€ 1.303	€ 1.588
<hr/> <i>Totaal passiva</i>	€ 1.606	€ 1.303	€ 1.588

Datum: 9 januari 2020

Naam en handtekening bestuursleden

Tosca Peschier

voorzitter

Bep Barreveld

secretaris

Marie-José Campfens

penningmeester

Toelichting op de jaarrekening

Het doel van Stichting Permacultuurcentrum Haarlem

- Mensen kennis laten maken met het gedachtegoed van permacultuur, gebaseerd op het denken en handelen vanuit de drie ethische principes 'zorg voor de aarde', 'zorg voor de mens' en 'eerlijk delen'. Dit als basis voor een duurzame interculturele samenleving, waarin leven, samenleven, werken, samenwerken en ontwikkelen (leren) onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en waarin sprake is van een volledige gelijkwaardigheid tussen alle levensvormen en krachten, waarin integraal denken en handelen verankerd en geborgen zijn.
- De realisatie van een gemeenschappelijke permacultuurtuin ten behoeve van het bieden van praktijkervaring opdoen en onderzoek en experimenteren ten behoeve van vergroting van de gezamenlijke kennis
- Het verspreiden van kennis over permacultuur door het verzorgen van activiteiten voor volwassenen, jongeren en kinderen.

Algemene grondslagen van de jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijn voor fondsenwervende instellingen zoals die door de Raad voor de Jaarverslaggeving is gepubliceerd (richtlijn 650). In dit boekjaar hebben geen aanpassingen plaatsgevonden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

- **Algemeen**
Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.
- **Effecten**
Effecten worden gewaardeerd tegen de actuele waarde per balansdatum.
- **Liquide middelen**
Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de stichting.
- **Reserves en fondsen**
Algemene reserve
Het bedrag van de algemene reserve laat zien het verschil tussen de bezittingen en de schulden. Dit bedrag is vrij beschikbaar voor het bestuur maar moet uiteindelijk aan de doelstelling worden besteed.
Bestemmingsfondsen
Wanneer door derden aan een deel van de middelen een specifieke besteding is gegeven wordt dit deel aangemerkt te worden als "bestemmingsfonds". In dit geval heeft niet het bestuur van de stichting, maar de gever een bestemming aan de middelen gegeven. De bestemmingsfondsen bestaan uit geormerkte baten die nog niet volledig aan de geormerkte doelstelling zijn besteed (waaronder fondsen op naam).

Grondslagen voor de staat van baten en lasten

- **Algemeen**
Het saldo wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het jaar.
- **Nalatenschappen**
Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige betalingen in de vorm van voorschotten worden in het jaar van ontvangst verantwoord als baten. Verkrijgingen belast met vruchtgebruik worden alleen in de toelichting vermeld.

Toelichting op de staat van baten en lasten

De bestuursleden ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden. Wel vindt vergoeding plaats voor gemaakte kosten. Veelal worden deze kosten niet gedeclareerd, maar geschonken als gift. De stichting heeft geen werknemers in dienst.

Overige gegevens

Vaststelling en goedkeuring

Deze jaarrekening is door het bestuur van de stichting vastgesteld en goedgekeurd in haar vergadering op: **9 januari 2020**

Er is geen opdracht verstrekt aan een accountant tot controle van de jaarrekening, daarom ontbreekt een controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

Statutaire regeling inzake de resultaatbestemming / bestemming van het saldo van baten en lasten Het resultaat is verdeeld conform de resultaatbestemming die onder de staat van baten en lasten is opgenomen. In de statuten is geen resultaatbestemming bepaald. Het bestuur keurt de resultaatbestemming goed door het vaststellen van de jaarrekening waarin de resultaatbestemming is opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden die hier dienen te worden vermeld.